

Da verden blev rundtosset

Det var ikke kun verdensoffentligheden, der følte sig noget rundt på gulvet, mens man på afstand fulgte eftersommerens internationale drama om, hvordan der skulle reageres på det syriske regimes uhyggelige angreb med giftgas mod dets egen befolkning.

Også en stribe af de politiske deltagere i det intense forløb må have følt sig noget forvirrede, efterhånden som der blev skiftet holdning i et omfang og i et tempo, der gør den sædvanlige betegnelse for den slags – diplomatiske piruetter – til noget af en underdrivelse.

Den mest centrale aktør af dem alle, USA's præsident Obama, lagde kursen om to gange. Det skete så markant, at det næppe kan undgå at få konsekvenser for supermagtens troværdighed i almindelighed og denne præsidents i særdeleshed næste gang, der spilles med musklerne, og nogen derude skal afskrækkes.

Ved månedsskiftet august-september troede alle, angiveligt inklusive Obamas nærmere rådgivere, at en militær straffeaktion mod præsident Assads regime i Damaskus var umiddelbart forestående. Amerikanske destroyere udstyret med krydsermissiler var på plads i Middelhavet.

Et angreb på Syrien var nødven-

digt, sagde Obama, for at håndhæve det globale forbud mod anvendelse af kemiske våben. Skete det ikke, forstod man, ville den internationale retsorden på området bryde sammen med den konsekvens, at der blev fri bane for andre despoter til at bruge giftgasser.

Men pludselig gjorde USA's præsident et angreb betinget af tilslutning fra lovgiverne i Kongressen. Utilfredsheden med præsidentens planer var så stærke, nationalt som internationalt, at det var magtpåliggende med en 'demokratisk debat'. Underforstået: han vovede ikke selv at tage ansvaret.

Forelagt nyheden om kovendingen i Washington, ønskede premierminister Cameron sig sikkert, at han selv havde ventet lidt. Han var først sprunget op som en løve, men siden faldet ned som et lam efter at Underhuset i London afviste britisk deltagelse i en militær aktion mod Syrien.

På dette tidspunkt var dønningerne for længst nået til København. Udenrigsminister Villy Søvndal lagde sig først fast på FN-sporet med krav om, at Sikkerhedsrådet skulle godkende en afstraffelse af det syriske regime. Men det holdt kun, indtil statsminister Helle Thorning-

Schmidt ændrede regeringens linje.

Det var helt nødvendigt, sagde hun, med 'alternative reaktionsmønstre' uden om FN. Den danske position som USA's tætte allierede var dermed igen intakt. Men det samme kunne ikke siges om regeringens kurs, og det blev for fristende for dens modstandere i Folketinget.

Oppositionen, anført af Venstre og De Konservative, gik til angreb på regeringen for at skifte holdning uden tanke for, at de krasse bemærkninger i sig selv var udtryk for et holdningsskift. Fremtrædende talsmænd for de to partier havde tidligere bedyret, at V og K aldrig ville gøre vigtige udenrigspolitiske spørgsmål til indenrigspolitisk katebald, herunder særligt brugen af væbnet magt. Men det var, mens man selv sad i regering.

Men kursskiftene herhjemme blev for intet at regne med, hvad der hurtigt fulgte på den internationale scene. Den amerikanske udenrigsminister John Kerry sagde på en pressekonference i London, at krisen kunne løses ved, at Assad opgav sine lagre med kemiske våben. Men, tilføje-
de Kerry, det lod sig ikke gøre.

Han havde dog gjort regning uden vært – eller rettere uden Rusland. Styret i Moskva greb udtalelsen i luften og formulerede i løbet af få timer et diplomatisk udspil gående ud på at omkalfatre afstraffelsen af det syriske regime til et krav om udlevering af dets kemiske våben med henblik på destruktion

under international kontrol.

Det russiske udspil var et holdningsskift af de helt store. Kreml havde under hele borgerkrigen i Syrien afvist ethvert forsøg på at stramme kursen over for Assad. Men pludselig mente man det modsatte, formentlig fordi man havde indset, at alternativet til et diplomatisk udspil var et amerikansk ledet angreb. Ved at komme amerikanerne i møde kunne man i det mindste håbe at redde regimet i Damaskus.

Med det russiske udspil på bordet skiftede Obama kurs for anden gang. Han satte den militære aktion på standby og udsatte afstemningerne i Kongressen, hvor modstanden mod hans planer i øvrigt var stigende i stedet for faldende, som dagene var gået.

Mens disse linjer skrives, indløb nyheden fra Geneve om, at USA og Rusland var enige om en plan på grundlag af det russiske udspil. Et angreb på Syrien fortonede sig, om end planen forekom at have mange forudsætninger. Den vigtigste af dem var nok, at ingen af de direkte involverede skiftede mening igen.

Var De selv forvirret undervejs i processen? I bekræftede fald var De ikke alene, og der var også noget andet at være fælles om: en nagende fornemmelse af, at flere af de deltagende aktører i eftersommerens store internationale drama ikke havde helt styr på tingene.

Navigator